

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 250/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Marianny Mochnáčovej a Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť M. M. a M. B., zastúpených advokátkou JUDr. Ivetou Lenčేశovou, Farská 28, Nitra, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre a jeho uznesením z 1. apríla 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 12/2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva M. M. a M. B. podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre z 1. apríla 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 12/2014 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 Tpo 12/2014 z 1. apríla 2014 z r u š u j e v časti týkajúcej sa M. M. a M. B.

3. M. M. a M. B. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur) každému, ktoré im je Krajský súd v Nitre p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Nitre j e p o v i n n ý vyplatiť M. M. a M. B. trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) každému na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Ivety Lenčesovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

6. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 250/2014-10 z 21. mája 2014 spojil a prijal na ďalšie konanie sťažnosť M. M. a sťažnosť M. B. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) a jeho uznesením z 1. apríla 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 12/2014 .

7. Z obsahu sťažností a ich príloh vyplýva, že proti sťažovateľom je vedené trestné stíhanie pre pokračujúci zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, 3 písm. a) a ods. 5 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona.

Sťažovatelia boli uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp 19/2014 zo 14. marca 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) vzatí do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku (M. M.) a podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (M. B.).

Vo vzťahu k M. B. okresný súd vo svojom uznesení uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ vo svojich výpovediach uvádza, že si vykonával len svoju prácu a nie je si vedomý, že by akýmkoľvek spôsobom konal protiprávne, je dôvodná obava, že bude pôsobiť na spoluobvinených a svedkov, aby vypovedali v jeho prospech.

Vo vzťahu k M. M. okresný súd vo svojom uznesení uviedol, že konkrétne skutočnosti vyplývajúce z vyšetrovacieho spisu odôvodňujú obavu, že by mohol vplývať na svedkov, a že existuje dôvodná obava, že by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, aby si takýmto spôsobom mohol získavať finančné prostriedky.

Proti uzneseniu okresného súdu podali sťažovatelia sťažnosti, v ktorých okrem iného namietali, že okresný súd vo svojom uznesení neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti opodstatňujúce ich väzobné stíhanie, teda že kolúznú väzbu odôvodnil len jej zákonným znením a preventívnu väzbu len konštatovaním, že by si sťažovateľ (M. M.) takto mohol zabezpečovať finančné prostriedky. Sťažovatelia okrem toho tiež namietali, že dôvodom kolúznej väzby nemôže byť skutočnosť, že obvinený popiera spáchanie trestnej činnosti, z ktorej je obvinený.

8. O sťažnostiach sťažovateľov rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ich ako nedôvodné zamietol a väzbu u sťažovateľov nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Pokiaľ ide o sťažovateľa M. B., krajský súd uviedol, že aj on zistil existenciu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, teda že po prepustení z väzby na slobodu by sťažovateľ mohol ovplyvňovať spoluobvinených alebo svedkov, čo vyplývalo z dovtedy zabezpečených dôkazov, na ktoré podrobne poukázal okresný súd.

Vo vzťahu k sťažovateľovi M. M. krajský súd uviedol, že sa s názorom okresného súdu plne stotožňuje a v odôvodnení napadnutého uznesenia doplnil, že v danej veci ešte nebol vypočutý spoluobvinený R. Š., ktorého by mohol sťažovateľ ovplyvňovať.

K námietkam sťažovateľa týkajúcim sa dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa krajský súd nevyjadril.

9. Sťažovatelia pred ústavným súdom namietajú, že krajský súd sa v napadnutom uznesení dôsledne nezaoberal ich sťažnostnými námietkami, čím malo dôjsť k porušeniu ich v petite sťažností označených práv. Sťažovatelia tvrdia, že všeobecné súdy neuviedli, aké konkrétne dôvody opodstatňovali ich väzobné stíhanie. Navyše, väzobné stíhanie nemôže byť založené len na skutočnosti, že popreli spáchanie trestnej činnosti.

Sťažovatelia ďalej namietajú, že k prepisom telefonických rozhovorov v spise chýba preukázanie ich zákonného dôvodu, teda príkaz súdu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 a nasl. Trestného poriadku.

Napokon sťažovatelia poukazujú na zásadu proporcionality väzby a na skutočnosť, že dosiaľ viedli bezúhonný život, s čím sa okresný súd ani krajský súd nevysporiadali.

10. K sťažnostiam sa listom doručeným ústavnému súdu 5. augusta 2014 vyjadril krajský súd prostredníctvom svojej predsedníčky a navrhol sťažnosti sťažovateľov nevyhovieť. Uviedol, že sa dostatočným spôsobom zaoberal jednotlivými dôvodmi väzby i námietkami sťažovateľov a že nad rámec ich námietok sa navyše zaoberal aj možnosťou nahradenia väzby jedným z alternatívnych inštitútov nahradenia väzby. Ďalej uviedol, že pri namietanom nedodržaní zásady proporcionality sťažovatelia neuviedli žiaden právny argument. Taktiež nemožno prihliadať len na samotné tvrdenie o bezúhennom spôsobe života sťažovateľov, ktoré v čase rozhodovania súdu nebolo dostatočne a relevantne preukázané. Okrem toho väzba u sťažovateľov v čase rozhodovania krajského súdu nepresiahla ani dolnú hranicu trestnej sadzby. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov, že dôvodom ich väzobného stíhania je popieranie spáchania trestnej činnosti, tak ide o ich ničím neobjektivizovaný subjektívny pocit. Navyše o tom, že krajský súd vždy dôsledne skúma uznesenie o väzbe, svedčí aj jeho uznesenie sp. zn. 2 Tpo 24/2014 z 30. mája 2014, ktorým boli po zrušení uznesenia súdu prvého stupňa obaja sťažovatelia

prepustení z väzby na slobodu za súčasného prijatia dohľadu mediačného a probačného úradníka.

11. Dňa 16. júna 2014 doručili sťažovatelia ústavnému súdu „*Čiastočné späťvzatie sťažnosti pre porušenie základného práva, Doplnenie podania*“. Sťažovatelia v ňom vzhľadom na skutočnosť, že uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 24/2014 z 30. mája 2014 boli obaja prepustení z väzby na slobodu, pričom väzba bola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka, vzali späť svoju sťažnosť v časti, v ktorej navrhovali, aby ústavný súd nariadil ich bezodkladné prepustenie na slobodu, a žiadali „navýšiť“ požadované primerané finančné zadost'účinenie z pôvodných 3 000 € na 5 000 € každému a zároveň navrhli priznať im náhradu trov právneho zastúpenia za ďalší úkon právnej služby (doplnenie podania).

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 5 ods. 5 dohovoru každý, kto bol zatknutý alebo pozbavený slobody v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

14. Ústavný súd hneď na úvod zdôrazňuje, že rozhodnutie o väzbe predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody obvineného, preto aj jeho pohľad na postup súdov v tomto smere musí byť prísnejší. Obdobne Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) považuje právo na osobnú slobodu zakotvené v čl. 5 dohovoru za jedno z najvýznamnejších práv chrániacich fyzickú bezpečnosť osoby, ktoré ako také má v demokratickej spoločnosti vrcholný význam (rozsudok ESLP z 26. mája 2011 vo veci *Župa proti Českej republike*, č. 39822/07, § 45).

Obvinený môže byť do väzby vzatý len vtedy, ak (1) doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a (2) z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

15. V rámci posudzovania tzv. väzobných rozhodnutí všeobecných súdov je ústavný súd oprávnený zasiahnuť vtedy, ak zistí, že rozhodnutie všeobecného súdu o väzbe nie je podložené zákonným dôvodom alebo ak sú tvrdené dôvody väzby v extrémnom rozpore so zisteným skutkovom stavom alebo keď rozhodnutie nie je odôvodnené poukazom na konkrétne skutočnosti.

Výklad zákonných znakov „konkrétnych skutočností“ je predovšetkým vecou všeobecných súdov, ktoré pri dôkladnej znalosti skutkových okolností a dôkaznej situácie konkrétnej trestnej veci musia posúdiť, či vzatie do väzby je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel nemožno dosiahnuť inak ani pri vynaložení všetkého úsilia a prostriedkami zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Pre aplikáciu tohto znaku nie sú dané objektívne a nemenné kritériá, ale tieto kritériá treba vždy vyvodiť z povahy konkrétnej a individualizovanej veci vrátane osoby obvineného, jeho osobných pomerov a ďalších relevantných okolností pre zásah do práva na osobnú slobodu obvineného. Z týchto dôvodov ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre zdôrazňuje požiadavku náležitého odôvodnenia väzobných rozhodnutí (III. ÚS 115/08, III. ÚS 207/2014).

16. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli orgánov verejnej moci (mutatis mutandis II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Ústavný súd preto v prípade

namietaného porušenia čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

17. Ústavný súd aj v tejto veci pripomína, že účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru aj čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy je poskytnutie práva osobám, ktoré boli pozbavené osobnej slobody, spočívajúceho v možnosti súdnej kontroly rozhodnutí a opatrení, na základe ktorých bol zásah do ich osobnej slobody vykonaný. Medzi záruky, ktoré garantujú tieto články, nepochybne patrí aj právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody, či skutkové okolnosti svedčiace pre i proti odkloneniu sa od pravidla rešpektovania osobnej slobody a musia tieto dôvody uviesť vo svojich rozhodnutiach (rozsudok ESLP vo veci Sorokin proti Rusku z 30. júla 2009, č. 7739/06, § 55).

18. Formálne odôvodnenie väzby používaním stereotypných formulácií v rozhodnutiach všeobecných súdov vzbudzuje podozrenie, že sa súdy dostatočne nezaoberali konkrétnymi okolnosťami tak, ako to vyplýva aj z napadnutého uznesenia krajského súdu i z uznesenia okresného súdu.

19. Pokiaľ ide o sťažovateľa M. M., okresný súd vo svojom uznesení zistil dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, „*nakoľko konkrétne skutočnosti*

vyplývajúce z vyšetrovacieho spisu odôvodňujú obavu, že by mohol vplývať na svedkov“, a zároveň existuje „dôvodná obava, že by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti podobného charakteru pre aký je stíhaný, aby takýmto spôsobom mohol získavať finančné prostriedky“. K uvedenému okresný súd ďalej doplnil, že obvinený poprel spáchanie trestnej činnosti, no z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že mal účasť na skutkoch, ktoré sú predmetom trestného stíhania. Krajský súd sa v napadnutom uznesení s názorom vyjadreným v uznesení okresného súdu *„plne stotožnil“* a v odôvodnení nad rámec odôvodnenia uznesenia okresného súdu uviedol, že v danej veci ešte nebol vypočutý spoluobvinený R. Š., ktorého by mohol sťažovateľ ovplyvňovať. K námietkam sťažovateľa týkajúcim sa dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa krajský súd, ako to vyplýva z napadnutého uznesenia, nevyjadril.

Z odôvodnenia uznesenia okresného a napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že všeobecné súdy založili svoje závery pre väzobné stíhanie sťažovateľov na *„konkrétnych skutočnostiach vyplývajúcich z vyšetrovacieho spisu“*, ktoré však v odôvodnení svojich rozhodnutí ďalej nijakým spôsobom nešpecifikovali. Krajský súd síce vo vzťahu k sťažovateľovi M. M. doplnil, že v predmetnej veci v čase rozhodovania krajského súdu ešte nebol vypočutý spoluobvinený R. Š., no nijakým spôsobom nevysvetlil, z akých konkrétnych skutočností vyplýva obava, že by ho sťažovateľ mohol ovplyvňovať. Samotná skutočnosť, že majú byť vykonané ďalšie procesné úkony totiž ešte neznamená, že na ne bude obvinený pôsobiť. Sťažovatelia napadli uznesenie okresného súdu okrem iného z dôvodu, že ich väzba nebola založená na konkrétnych skutočnostiach, keď okresný súd odôvodnil ich kolúznú väzbu iba jej zákonným znením. S touto zásadnou námietkou sa krajský súd vôbec nevysporiadal a v odôvodnení napadnutého uznesenia sa obmedzil iba na to, že sa *„plne stotožnil“* s dôvodmi uvedenými v uznesení okresného súdu, čím nenapravil uvedené namietané pochybenie na strane súdu nižšieho stupňa.

Pokiaľ ide o sťažovateľa M. B., okresný súd vo svojom uznesení uviedol, že *„vzhľadom na skutočnosť, že vo svojich výpovediach uvádzal, že si vykonával len svoju prácu a nie je si vedomý, že by akýmkoľvek spôsobom konal protiprávne, je dôvodná obava, že bude pôsobiť na spoluobvinených a svedkov, aby vypovedali v jeho prospech“*.

Na základe uvedeného bol podľa názoru okresného súdu u sťažovateľa daný dôvod kolúznej väzby. Krajský súd v napadnutom uznesení taktiež *„zistil existenciu dôvodu väzby uvedenú v § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por., čo vyplýva z doteraz zabezpečených dôkazov, na ktoré podrobne poukázal súd I. stupňa“*.

20. Ústavný súd v tomto bode pripomína, že dôvodom kolúznej väzby podľa § 71 písm. b) Trestného poriadku nemôže byť okolnosť, že obvinený popiera trestnú činnosť, z ktorej je obvinený alebo obžalovaný, alebo že odmieta vypovedať (R 39/1968).

Ústavný súd sa domnieva, že v prípade sťažovateľa M. B. už z logickej štruktúry citovaného odôvodnenia jasne vyplýva, že dôvodom jeho väzobného stíhania bola skutočnosť, že poprel spáchanie trestnej činnosti (*„nie je si vedomý, že by akýmkoľvek spôsobom konal protiprávne“*), na základe čoho existuje dôvodná obava, že *„bude pôsobiť na spoluobvinených a svedkov, aby vypovedali v jeho prospech“*). Sťažovateľ na uvedené poukázal vo svojej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Krajský súd sa však v odôvodnení napadnutého uznesenia s týmto jeho zásadným argumentom vôbec nevysporiadal a obmedzil sa iba na konštatovanie, že *„aj nadriadený súd zistil existenciu dôvodu väzby uvedenú v § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por., čo vyplýva z doteraz zabezpečených dôkazov, na ktoré podrobne poukázal súd I. stupňa“*.

21. Už pri pohľade na uvedené dôvody je zrejmé ako paušálne, automaticky a bez starostlivého posúdenia veci a individuálnych okolností sťažovateľov krajský súd k väzobnému rozhodnutiu pristúpil. Ústavný súd preto uvádza, že vzatie sťažovateľov do väzby nebolo založené na dostatočných dôvodoch a napadnuté uznesenie krajského súdu, na základe ktorého boli sťažovatelia zbavení osobnej slobody, čo treba vždy považovať za podstatný zásah do základných práv človeka, treba posudzovať za arbitrárne a nepreskúmateľné.

22. Pokiaľ sťažovatelia namietali, že v spise chýbal príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, ústavný súd v tomto bode odkazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej dotknutá osoba, ktorej rozhovor bol takto odpočúvaný, môže v trestnom konaní

pred súdom namietat' nezákonnosť odpočúvania a z toho vyplývajúcu nepoužiteľnosť odpočúvaného rozhovoru ako dôkazu. Môže však tak urobiť len pri súčasnom splnení dvoch podmienok: trestná vec musí dospieť do štádia súdneho konania a dotknutá osoba musí byť stranou v trestnom konaní, či už ako obžalovaná alebo ako poškodená (I. ÚS 274/05). Vzhľadom na to, že predmetná trestná vec v čase podania sťažnosti nedospela do štádia súdneho konania, a vzhľadom na to, že predmetom tohto konania je iba posudzovanie rozhodnutia o väzbe sťažovateľov, ústavný súd tejto časti sťažnosti nevyhovел (bod 5 výroku nálezu).

23. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyslovil, že krajský súd napadnutým uznesením, pri ktorom boli nedôsledne preskúmané všetky námietky sťažovateľov proti rozhodnutiu o väzbe, porušil ich základné práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru (bod 1 výroku nálezu). Keďže ústavný súd vyslovil porušenie práv sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru, rozhodol aj o zrušení napadnutého uznesenia krajského súdu (bod 2 výroku nálezu).

24. Ústavný súd ďalej konštatuje, že vzhľadom na to, že sťažovatelia boli uznesením krajského súd sp. zn. 2 Tpo 24/2014 z 30. mája 2014 prepustení z väzby na slobodu, neprichádza už do úvahy vrátenie vecí na ďalšie konanie krajskému súdu. Je to tak preto, že o väzbe možno rozhodovať iba pro futuro, nie za dobu minulú. Fakticky totiž odpadol dôvod, aby krajský súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, pokračoval v tom štádiu konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia. V tomto prípade už chýba bezprostredný a prítomný zásah do základného práva na rešpektovanie osobnej slobody, ktorý je jediným dôvodom zrušenia rozhodnutia o väzbe.

25. Sťažovatelia sa ďalej domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € (v doplnení podania zo 16. júna 2014 „navýšené“ na 5 000 €) každému z dôvodu, že zásahom do ich práv trpia nielen oni, ale aj celé ich rodiny, a bola im tak spôsobená nemateriálna ujma. Zároveň zastávali názor, že samotné konštatovanie porušenia

práva v ich prípade nie je dostatočným zadost'účením vzhľadom na ujmu, ktorá im bola väzbou spôsobená.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Zohľadňujúc predovšetkým charakter a intenzitu porušenia základných práv sťažovateľov napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd dospel k záveru, že len vyslovenie porušenia základných práv v danom prípade nie je dostatočným zadost'účením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj primerané finančné zadost'účinenie podľa citovaného čl. 127 ods. 3 ústavy, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov považuje za primerané v sume 1 000 € pre každého sťažovateľa (bod 3 výroku tohto nálezu). Pre túto vec je významné stanovisko ESLP, ktoré zastáva k čl. 5 ods. 5 dohovoru a podľa ktorého „každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie“. Porušenie vnútroštátneho práva pri zatknutí, zadržaní alebo väzbe vždy zakladá právo na odškodnenie podľa čl. 5 ods. 5 dohovoru (REPÍK, B.: Európsky dohovor o ľudských právach a trestné právo. Praha: Orac 2002. s. 252 a 253).

26. Sťažovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadali priznať aj náhradu trov konania pred ústavným súdom za šesť úkonov právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti sťažovateľov, doplnenie podania – a to vo vzťahu k oboj sťažovateľom) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 134 €, t. j. spolu 402 € na jedného sťažovateľa, čo spolu s režijným paušálom 3 x 8,04 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 426,12 € na jedného sťažovateľa.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Vychádzajúc z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania v celkovej sume 284,08 € každému z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v sume po 134 € a dva režijné paušály v sume po 8,04 €, ktoré zaviazal uhradiť krajský súd na účet právnej zástupkyne sťažovateľov. Pokiaľ ide o podanie sťažovateľov zo 16. júna 2014, ústavný súd ho vzhľadom na jeho obsah nevyhodnotil ako podanie relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2014